

Kommunstyrelsen

Promemoria med förslag till utvecklad reglering av upphandlingstillsynen

Yttrande över promemoria Fi2019/02619/OU

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förslag till yttrande över *Promemorian med förslag till utvecklad reglering av upphandlingstillsynen, Fi2019/02619/OU*, enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 4 december 2019.

Sammanfattning

Finansdepartementet har i *Promemorian med förslag till utvecklad reglering av upphandlingstillsynen, Fi2019/02619/OU*, föreslagit förändringar i Konkurrensverkets tillsynsansvar. Syftet enligt promemorian är att ytterligare effektivisera tillsynen över upphandlande myndigheter och enheter genom att föreslå möjligheten för Konkurrensverket att meddela de beslut och förelägganden som behövs för att upphandlingslagstiftningen ska följas. Förelägganden och förbud ska kunna riktas mot upphandlande myndigheter och enheter. Konkurrensverket ska också kunna bestämma att ett beslut om föreläggande eller förbud ska kunna gälla omedelbart och att beslutet ska kunna förenas med vite. Nacka kommun avstyrker föreslagna förändringar. Skälen för införandet av de föreslagna sanktionerna kan inte anses uppnå den nivå av tillräckligt underbyggda skäl som får anses gälla för införandet av statliga sanktioner. Vidare tillgodoses syftet bakom promemorian redan idag av reglerna i lagen om offentlig upphandling. Nacka kommun ställer sig dessutom tveksam till om föreslagna sanktionsverktyg i praktiken bidrar till en effektivare tillsyn i förhållande till den offentliga affären eller till en minskad korruption.

Ärendet

Bakgrund

Konkurrensverket är tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen i Sverige. I tillsynen över offentlig upphandling utreder och bedömer Konkurrensverket om upphandlande myndigheter och enheter följer regelverken. Vid överträdelser har Konkurrensverket i dagsläget två möjligheter till ingripande, *ansökningar om upphandlingsskadeavgift* och så kallade *tillsynsbeslut*. Utöver Konkurrensverkets tillsyn finns

andra rättsmedel som *leverantörer* har möjlighet att tillämpa. Konkurrensverkets tillsynsbeslut kan, i avsaknad av närmare lagreglering, beskrivas som att kritik riktas mot tillsynsobjektets agerande. Besluten är begränsade till historiskt inträffade överträdelser av upphandlingslagstiftningen. Tillsynsbesluten har en vägledande effekt och flertalet upphandlande myndigheter och enheter har också rättat sig efter Konkurrensverkets bedömning.

Av Högsta förvaltningsdomstolens konstaterade i HFD 2018 ref. 17 framgår emellertid att Konkurrensverket saknar rättslig grund för att *tinga* en upphandlande myndighet att vidta eller underlåta en viss åtgärd efter en konstaterad regelöverträdelse. Denna fråga övervägdes i samband med att regleringen om upphandlingsskadeavgift infördes. I samband med regleringen uttalade regeringen att det inte fanns något behov av att ge tillsynsmyndigheten möjlighet att förelägga en upphandlande myndighet att upphöra med eller att inte upprepa ett visst beteende (se prop. 2009/10:180 s. 218 f.).

De föreslagna förändringarna

Konkurrensverket föreslås få befogenhet att meddela de förelägganden och förbud som behövs för att upphandlingslagstiftningen ska följas. Förelägganden och förbud föreslås kunna riktas mot upphandlande myndigheter och enheter. Konkurrensverket föreslås också kunna bestämma att ett beslut om föreläggande eller förbud ska kunna gälla omedelbart och att sanktionen dessutom ska kunna kombineras med vite. Vidare föreslås en höjning av den maximala upphandlingsskadeavgiften, från 10 miljoner kronor till 20 miljoner kronor. Även tidsfristen för ansökan om upphandlingsskadeavgift föreslås förlängas, från ett år till två år.

Nacka kommun har för avsikt att vara en av de 25 procent bästa kommunerna i landet kopplat till kostnadseffektivitet och för att kunna uppnå detta mål torde det krävas att kommunen ytterligare effektiviserar efterlevnaden av upphandlingsregelverket. Nacka kommun har i dagsläget gjort stora framsteg kopplat till både avtalstrohet och leverantörstrohet. Med hänsyn till anbudsgivarnas (leverantörernas) långtgående möjligheter att i realiteten få det prövat huruvida en kommuns beslut i det enskilda upphandlingsrättsliga fallet är lagenligt eller inte anser Nacka kommun att denna möjlighet redan idag utgör ett tillräckligt tillfredställande verktyg för att tillgodose både lagens och den enskilda anbudsgivarens rättigheter.

Mot bakgrund av den inverkan det innebär att ge statliga myndigheter, både ett rättsligt och ett ekonomiskt, inflytande över det kommunala självstyret vill Nacka kommun betona att dylika bemyndiganden behöver vara erforderligt underbyggda rent empiriskt och vetenskapligt för att kunna tjäna som beslutsunderlag. Skälen för införandet av de föreslagna sanktionerna kan inte anses uppnå den nivå av tillräckligt underbyggda skäl som får anses gälla för införandet av statliga sanktioner. Nacka kommun kan inte heller utläsa att föreslagna sanktionsverktyg i praktiken skulle bidra till en effektivare tillsyn i förhållande till den offentliga affären eller en minskad korrupktion. Sammantaget avstyrks de förslag som framförs i promemorian.

Ekonomiska konsekvenser

Ett genomförande av förslagen riskerar att innebära kostnader för kommunen, både *direkta* kostnader genom eventuella viteskrav och *indirekta* kostnader genom förlängda tidsfrister för upphandlingar.

Konsekvenser för barn

Förslaget i sig innebär inte några konsekvenser för barn, men kan i sin förlängning innebära att möjligheten att satsa resurser till förskola, skola och fritidsverksamheter till barn minskar.

Bilagor

1. Förslag till yttrande
2. Promemoria med förslag till utvecklad reglering av upphandlingstillsynen, Fi2019/02619/OU

Sebastian Nordgren
Inköpschef
Inköpsenheten

Engin Ceylan
Kommunjurist
Juridik- och kanslienheten